

УДК 657

Колтуцька Анастасія

Тернопільський національний технічний університет ім. Івана Пулюя

МЕТОДИ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ У СИСТЕМІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ

Koltutska Anastasia

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

METHODS OF FINANCIAL ANALYSIS OF ENTERPRISES IN AN ANTI-CRISIS MANAGEMENT SYSTEM

Для отримання кількісної оцінки окремих аспектів фінансової діяльності підприємства, застосовується ціла низка спеціальних методів, для вирішення конкретних завдань фінансового аналізу. Фінансовий аналіз використовує методи як загальноекономічні, так і специфічні.

Серед них можна виділити такі основні методи:

- Факторний аналіз(в тому числі і аналіз за схемою Дюпон-каскад);
- Горизонтальний аналіз;
- Порівняльний аналіз;
- Вертикальний аналіз;
- Аналіз інвестиційної привабливості підприємства;
- Метод фінансових коефіцієнтів;
- Трендовий аналіз.

За І.О. Бланком фінансовий аналіз поділяється на окремі види в залежності від ознак:

1) За організаційними формами проведення фінансового аналізу поділяють на:

а) внутрішній фінансовий аналіз. Цей аналіз проводиться з використанням усіх можливих інформативних показників власниками майна або фінансовими менеджерами. Результати даного аналізу можуть представляти комерційну таємницю підприємства;

б) зовнішній фінансовий аналіз. Даний аналіз здійснюється банками, аудиторськими фірмами, страховими компаніями та подтковою інспекцією для вивчення правильності відображення фінансових результатів підприємства, його кредитоспроможності та фінансової стійкості.

2) За обсягами дослідження виділяють такі види фінансового аналізу:

а) повний фінансовий аналіз. Проводиться задля вивчення усіх аспектів фінансової діяльності підприємства в комплексі;

б) тематичний фінансовий аналіз. Проводиться задля вивчення окремих аспектів діяльності підприємства. Предметом даного аналізу може бути ефективність використання активів підприємства: оптимальність фінансування різних активів з окремих джерел; оптимальність фінансової структури підприємства а також низка інших аспектів фінансової діяльності підприємства.

3) За об'єктом аналізу виділяють такі види:

а) аналіз фінансової діяльності підприємства, об'єднання у цілому. Об'єктом вивчення є фінансова діяльність підприємства в цілому без виділення окремих структурних підрозділів та одиниць;

б) аналіз фінансової діяльності окремих структурних підрозділів та одиниць. Даний аналіз базується зазвичай на результатах управлінського обліку підприємства;

в) аналіз окремих фінансових операцій. Предметом даного аналізу можуть бути окремі операції, зв'язані з довгостроковими або короткостроковими фінансовими вкладеннями, з фінансуванням окремих реальних проектів та ін.

4) За періодами проведення виділяють такі види:

а) попередній аналіз. Даний аналіз пов'язаний із вивченням умов фінансової діяльності підприємства, в цілому або здійсненні окремих фінансових операцій;

б) оперативний фінансовий аналіз проводиться для оперативного впливу на результати фінансової діяльності в процесі реалізації окремих фінансових операцій. Як правило, це відбувається протягом короткого періоду часу;

в) ретроспективний фінансовий аналіз. Він здійснюється підприємством за звітний період, це дає можливість повніше та глибше проаналізувати фінансовий стан та результати фінансової діяльності у порівнянні із поточним аналізом та попереднім періодом. Базується він на завершальних звітних матеріалах бухгалтерського та статистичного обліку.

Частиною загального аналізу є фінансовий аналіз, який складається з двох взаємозалежних розділів: фінансового і виробничо-управлінського аналізу. Фінансовий аналіз, що ґрунтується на даних лише бухгалтерської звітності та набуває характер зовнішнього аналізу, тобто для державних органів, власників та зацікавлених контрагентів. [1, с. 146]

Основний зміст зовнішнього фінансового аналізу:

а) Аналіз абсолютних показників прибутку;

б) аналіз відносних показників рентабельності;

в) аналіз фінансового стану, ринкової стійкості, ліквідності балансу, платоспроможності підприємства;

г) аналіз ефективності використання позикового капіталу;

д) економічна діагностика фінансового стану підприємства.

Внутрішньогосподарський фінансовий аналіз використовує як джерело інформації й інші дані системного бухгалтерського обліку, дані про технічну підготовку виробництва, нормативну, планову й іншу інформацію.

Особливостями управлінського аналізу є:

а) Орієнтація результатів аналізу на своє керівництво;

б) використання всіх джерел інформації та свого керівництва;

в) відсутність регламентації аналізу збоку;

г) комплексність аналізу;

д) інтеграція обліку, аналізу, планування і прийняття рішень;

е) максимальна закритість результатів аналізу для збереження комерційної таємниці.

Комплексна оцінка фінансової діяльності підприємства – більш глибокий і комплексний аналіз. У запропонованому варіанті він будується на основі комплексу показників, а також моделі Du Pont і розглядає всі сторони діяльності компанії з погляду стратегічного розвитку бізнесу.

Під час ухвалення рішення про інвестиції з боку підприємства, значна увага приділяється ефективності використання позикових засобів, а з боку потенційного інвестора – здатності підприємства повернути борги і відсотки по них. У рамках даної програми цей вид аналізу не розглядається.

Можна виділити такі основні етапи фінансового аналізу підприємства: збір і підготовка вхідної інформації; аналітична обробка; аналіз, оцінка й інтерпретація результатів; підготовка висновків і рекомендацій.

На першому етапі проводять збір зовнішньої та внутрішньої інформації, оцінку її достовірності; відбирають необхідні форми бухгалтерської звітності, проводять їх

звірку, а також збирають статистичну інформацію з'ясовують особливості облікової політики.

На другому етапі здійснюються приведення типових форм бухгалтерської звітності в аналітичні форми, що дають змогу проаналізувати динаміку змін та структуру звітів, проводять групування і розрахунок показників по основних напрямках аналізу.

На третьому етапі проводять аналіз динаміки і структури змін основних показників фінансових звітів, виявляють взаємозв'язки між основними показниками, здійснюють інтерпретацію отриманих результатів.

На четвертому етапі готують висновок щодо фінансового стану підприємства, виявляють «вузькі» місця і резерви підвищення ефективності діяльності, розробляють рекомендації щодо поліпшення фінансового стану підприємства.

Аналіз дає можливість оцінки: фінансове положення компанії; майбутній стан підприємства; ступінь підприємницького ризику (можливість погашення зобов'язань перед третіми особами); достатність капіталу для поточної діяльності і довгострокових інвестицій; потребу в додаткових джерелах фінансування; здатність до нарощування капіталу; раціональність використання позикових засобів; ефективність діяльності компанії.

Результати аналізу цікаві не лише для керівників та власників підприємства, а й для постачальників, партнерів, споживачів та навіть для конкурентів.

Потенційні кредитори та власники хочуть бути впевненими у вигідності своїх інвестицій у компанію, тому однією з умов вирішення питання співробітництва є використання методик аналізу та керування фінансами звичними і зрозумілими для більшості ділових партнерів та інвесторів.

Партнери, які вже співпрацюють з підприємством, також зацікавлені в отриманні аналітичної інформації, щоб визначати для себе доцільність подальшої співпраці.

Для потенційних партнерів привабливим є те, що компанія проводить політику відкритості: публікує свої аналітичні та фінансові звіти в засобах масової інформації, а також, готова надати дані про плани та результати роботи.

Фінансовий аналіз є процесом, заснованим на вивченні даних про фінансовий стан підприємства і результати його діяльності у минулому для оцінки майбутніх умов і результатів діяльності. Таким чином, головним завданням фінансового аналізу є зниження невизначеності, пов'язаної з ухваленням економічних рішень, орієнтованих на майбутнє.

Фінансовий аналіз може використовуватися як інструмент обґрунтування короткострокових і довгострокових економічних рішень, доцільності інвестицій; як засіб оцінки майстерності й якості управління; як спосіб прогнозування майбутніх фінансових результатів. Фінансовий аналіз дає змогу значною мірою поліпшити управління підприємством за рахунок координації всіх чинників виробництва і реалізації, взаємозв'язку діяльності всіх підрозділів і розподілення відповідальності.

Список використаних джерел:

1. Балабанов И.Т. Финансовый анализ и планирование хозяйствующего субъекта. М.: Финансы и статистика, 2012. 207 с.
2. Котляр М.Л. Оцінка фінансової стійкості підприємства на базі аналітичних коефіцієнтів. *Фінанси України*. 2013. № 1. С. 113–118.
3. Шиян Д.В., Строченко Н.І. *Фінансовий аналіз*. К.: А.С.К., 2005. 240 с.
4. Савицька Г.В. *Економічний аналіз діяльності підприємства*. К.: Знання, 2004. 654 с.
5. Бланк И.А. *Управление прибылью*. К.: Ника-Центр, 2008. 563 с.